

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM

KvVM/KJKF/1426/2007.

**Tervezet
a közigazgatási egyeztetésre**

**az egyes 1989. október 23-át megelőzően védetté nyilvánított természeti területek
védeltségét fenntartó KvVM rendeletekről**

2007. július

I. Előzmények

A jogszabályok célja az 1989. október 23-a előtt jogszabállyal (rendelettel) vagy rendelkezéssel, határozattal védetté nyilvánított országos jelentőségű védett természeti területek védettségének fenntartása.

A védettség fenntartását megállapító jogszabályok megalkotásának indoka az egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: deregulációs törvény). A deregulációs törvény célja – az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elve lényeges elemét képező jogbiztonság követelményének fokozottabb érvényesülése érdekében – a hatályos törvények és törvényerejű rendeletek, valamint az 1989. október 23-a előtt megalkotott más jogforrások és normatív jogi aktusok teljes technikai deregulációs szempontú felülvizsgálata.

A deregulációs törvény 1. §-ának (2) bekezdése szerint az 1989. október 23. előtt a magyar felelős minisztérium, az ideiglenes nemzeti kormány, valamint a Minisztertanács, továbbá a szervek tagjai által alkotott rendeletek – a törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben megjelölt rendeletek kivételével – hatályukat veszítik, amelyre a törvény 5. §-ának (4) bekezdése alapján 2008. január 1. napján kerül sor. A deregulációs törvény 1. §-ának (4) bekezdése alapján – szintén az 5. § (4) bekezdés értelmében – ugyancsak 2008. január 1-jén veszítik hatályukat azok a normatív jogi aktusok, amelyeket a magyar állam joghatósága alapján 1989. október 23-át megelőzően alkottak.

Az előzőeknek megfelelően az összes 1989. október 23. előtt alkotott, valamely természeti területet, illetve természeti értéket kiemelt természetvédelmi oltalom alá helyező normatív jogi aktus (például OKTH határozat, OKTH rendelkezés, Magyar Királyi Földművelésügyi Miniszteri rendelkezés, OTvH közlemény, OTvH határozat, OTvH elnöki határozat és utasítás, OTT határozat stb.) 2008. január 1. napjával hatályát veszti.

E normatív jogi aktusok hatályon kívül helyezése a korábban védetté nyilvánított természeti területek védettségének fenntartása nélkül ellentétes volna a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 82. § (5) bekezdésével, amely szerint a Tvt. nem érinti a hatálybalépése előtt rendelettel, rendelkezéssel, határozattal védetté nyilvánított természeti területek, természeti emlékek védettségét. E normatív jogi aktusok a Tvt. alapján tehát minden tekintetben egyenértékűnek minősülnek a mai jogszabályi követelményeknek megfelelően alkotott védetté nyilvánító rendeletekkel. A korábbi védetté nyilvánító normatív jogi aktusok hatályon kívül helyezése – a védettség megerősítésének hiányában – ellentétes volna továbbá az Alkotmánybíróságnak a 28/1994. (V. 20.) AB határozatban megállapított és azóta töretlenül követett gyakorlatával, amely szerint az állam a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét – kivéve, ha ez más alapjog vagy alkotmányos érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen – nem csökkentheti.

Ezért a deregulációs törvény 6. §-ának (5) bekezdése felhatalmazza a természetvédelemért felelős minisztert, hogy a Tvt. által előírt védetté nyilvánítási eljárás lefolytatása nélkül rendeletben tartsa fenn az 1989. október 23. előtt rendelettel, rendelkezéssel, határozattal védetté nyilvánított természeti területek, természeti értékek országos jelentőségű védett természeti területként fennálló védettségét.

II. A kormányprogramhoz való viszony

A tervezett jogszabályoknak a kormány programjához közvetlen kapcsolódásuk nincsen.

III. Tartalmi összefoglaló

A jogszabályok célja tehát az I. pontban írott normatív jogi aktusokkal 1989. október 23. előtt országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánított természeti területek védettségének – a Tvt. által előírt előkészítő eljárás nélkül történő – fenntartása. Jelen jogalkotás ezért *csupán technikai jellegű*, egyik mellékelt jogszabályban *sem kerül sor új természeti terület védetté nyilvánítására*. Jelezni szükséges azonban, hogy a tervezet nem tartalmazza az összes olyan jogszabálytervezetet, amely a 1989. október 23. előtt védetté nyilvánított természetvédelmi terület védettségét fenntartja. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a deregulációs törvény 6. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján történő jogszabályalkotást két ütemben tervezi megvalósítani. A tervezet 80 rendelettervezetet tartalmaz. A következő 42 jogszabálytervezet szakmapolitikai, illetve közigazgatási egyeztetésére 2007 októberében kerül sor.

A tervezetben szereplő jogszabályok tartalmazzák a deregulációs törvény 6. §-ának (7) bekezdése alapján előírt kötelező jogszabályi tartalmi elemeket, így

- az 1989. október 23. előtti védetté nyilvánító rendelet, rendelkezés, határozat vagy más jogi aktus megjelölését,
- a védettség fenntartásának tényét, a védetté nyilvánított természeti terület, természeti érték megnevezését,
- a védett természeti terület kiterjedését, a védettség indokát és célját
- a védett természeti területek által érintett földrészletek helyrajzi számait,
- a Tvt.-ben meghatározott egyes korlátozások és tilalmak alóli esetleges felmentést, továbbá a természetvédelmi hatóság engedélyéhez, illetve hozzájárulásához kötött – a Tvt. 21. §-ában és 38-39. §-ában nem szabályozott – tevékenységek körét, valamint
- az Európai Közösségek jogi aktusaiban meghatározott védettségi kategóriába (a Natura 2000 hálózatba való) tartozás tényét.

A védett természeti területek nevének a védettséget fenntartó jogszabályokban történő meghatározása a Földrajzi Név Bizottság által megállapított követelményeknek megfelelően történt, ezért azok közül többnek az elnevezése módosult. (Például a korábban „Természetvédelmi Terület” megnevezéssel védetté nyilvánított területek elnevezése a Bizottság ajánlása alapján „természetvédelmi terület”-re változott.)

Minden védett természeti terület esetében megtörtént azoknak az ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számmal történő lehatárolása. A nemzeti park igazgatóságok, mint a természetvédelmi kezelésért felelős szervek, a helyrajzi számok aktualizálása érdekében megkeresték az illetékes körzeti földhivatalokat, illetőleg a Takarnet hálózaton keresztül lekérték a vonatkozó adatokat minden érintett területnél. Olyan védett természeti területek esetében, amelyek lehatárolása nem lehetséges ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számok és alrészletek mentén (mert a terület határa nem követi pontosan a helyrajzi számok által meghatározott ingatlanok határát), a védett természeti terület kiterjedésének meghatározása a védettséggel érintett erdőtagok és erdőrészletek felsorolásával történt. (Ld. Aggteleki Nemzeti Park, Farkasgyepüi kísérleti erdő természetvédelmi terület).

Azon védett természeti területeknek az ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számok alapján való lehatárolására, amelyeket a korábbi védetté nyilvánító normatív jogi aktusok nem helyrajzi szám, hanem egyéb jellemzők (pl. területmegnevezések, jellegzetes tereppontok stb.) alapján határoltak le, a védetté nyilvánítást megalapozó dokumentációk, egykori térképek és a fentebb említett módszerek segítségével került sor. Ezeknek a korabeli dokumentumoknak a Nemzeti Kataszteri Program Kht.-tól a KvVM által megvásárolt digitális térképekkel való összevetése után történt meg az egyes területeknek az ingatlan-nyilvántartás szerinti beazonosítása, lehatárolása.

A védettséget fenntartó jogszabályok megalkotásával – tekintettel a fent említett lehatárolásra – a szóban forgó védett természeti területek helyrajzi számai ezentúl bárki számára jogszabályból megismerhetővé válnak, amely így az Alkotmány 2. §-a által előírt jogállamiság egyik lényeges elemét adó jogbiztonságot is szolgálja.

A tervezetben szereplő védettséget fenntartó jogszabályok a következő csoportokba sorolhatók:

1. Az első csoportba tartozik azon védett természeti területek védettségének a megerősítése, amelyeknek 1989. október 23-át követően sem a bővítésére, sem pedig a természetvédelmi kezelési tervének a megállapítására nem került sor (ld. Sághegyi Tájvédelmi Körzet, Rudabányai őshominida-lelőhely természetvédelmi terület). Ezeknél a védettséget fenntartó jogszabály megalkotására a deregulációs törvény 6. §-ának (5) bekezdése ad felhatalmazást.
2. Vannak olyan 1989. október 23-a előtt védetté nyilvánított természeti területek, amelyekre vonatkozóan a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet hatályba lépését követően külön jogszabályban természetvédelmi kezelési terv készült. Ezek esetében a *hatályos természetvédelmi kezelési terv* változatlan formában a védettséget fenntartó jogszabályban ismét kihirdetésre kerül. Ez segíti a jogalkalmazást és egyúttal a jogbiztonságot is szolgálja, mivel így az adott védett természeti területre vonatkozó rendelkezéseket csak egyetlen jogszabály tartalmazza majd (ld. Szarvasi arborétum természetvédelmi terület, Uzsai csarabos erdő természetvédelmi terület). A védettséget fenntartó jogszabály egyúttal hatályon kívül helyezi a természetvédelmi kezelési tervet megállapító rendeletet. Erre a Tvt. 85. §-ának b) pontja ad felhatalmazást, figyelemmel a Tvt. 36. §-ának (1) bekezdésére.
3. A korábbi védettséget kimondó normatív jogi aktusok között voltak olyanok, amelyek speciális eljárási rendelkezéseket tartalmaztak, és ezek megtartása szakmailag továbbra is indokolt. E rendelkezések olyan tevékenységekre vonatkoznak, amelyek a természetvédelmi hatóság engedélyéhez, illetve hozzájárulásához kötöttek, azonban ezeket a Tvt. 21. §-a és 38-39. §-a nem szabályozza. Néhány védettséget fenntartó jogszabály normaszövegében tehát – természetvédelmi indokból – ezek a speciális előírások szerepelnek (ld. Dinnyési fertő természetvédelmi terület), amelynek szabályozására a deregulációs törvény 6. §-a (7) bekezdésének c) pontja ad lehetőséget.
4. Az 1989. október 23-át megelőző védetté nyilvánítások során több esetben előfordult, hogy egy normatív jogi aktusban egyszerre több természeti terület védetté nyilvánítására került sor (ld. Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének 2/1987. (VII. 10.) OKTH számú rendelkezése a Megyaszó-i-tátorjános és a Tállyai Patócs-hegy természetvédelmi területé nyilvánításáról). Ezekben az esetekben a védettség megerősítésére minden védett természeti terület vonatkozásában külön-külön jogszabállyal kerül sor, tekintettel arra, hogy a későbbi esetleges

rendeletmódosítás így könnyebb akkor, ha az adott jogszabályoknak a természetvédelmi kezelési tervvel történő kiegészítésére kerül sor.

5. A rendszerváltás után külön jogszabállyal került sor egyes 1989. október 23-át megelőzően védetté nyilvánított természeti területnek a bővítésére, amely azonban – tekintettel a korábbi védetté nyilvánító normatív jogi aktusok jogszabály-jellegének a hiányára – a védetté nyilvánító normatív jogi aktust nem módosította. Ezért e védett természeti területek esetében a védettséget fenntartó jogszabályok nemcsak az 1989. október 23-a előtt védetté nyilvánított területtel érintett helyrajzi számokat tartalmazzák, hanem a bővítési területre vonatkozókat is. A jogszabályok pedig egyúttal hatályon kívül helyezik a bővítésről szóló rendeleteket. Erre a Tvt. 86. §-ának b) pontja ad felhatalmazást. (Ld. Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet)

IV. Várható szakmai hatások

A védettséget fenntartó jogszabályok megalkotásával valamennyi védett természeti terület és lehatárolásuk jogszabályban kerül kihirdetésre, amely elősegíti a jogalkalmazást azáltal, hogy a természetvédelmi hatósági eljárásokban az egyes területek védettségét a védetté nyilvánító jogszabályra, valamint az abban szereplő helyrajzi számokra történő hivatkozással bizonyítani lehet, és a védettség igazolására nem kell korábbi térképeket, dokumentumokat felhasználni.

V. Várható gazdasági, társadalmi hatások

Mivel az 1989. október 23-a előtt védetté nyilvánított természeti területek ingatlan-nyilvántartási lehatárolása megtörténik a védettséget fenntartó jogszabályokban, ezért ezentúl e védett természeti területek helyrajzi számai bárki számára jogszabályból megismerhetővé válnak.